

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št 14 335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 124 • Maribor, torek, dne 29. oktobra 1940 • Leto XV

Italija vpadla v Grčijo

Grčija odklonila ultimatum.

(Reuter.) Italijanska vlada je dne 28. oktobra ob 2. uri ponoči stavila grški vladi triurni ultimatum, z zahtevo, da Grčija izroči Italiji vojna oporišča, zlasti vse luke ob obali Sredozemskega morja in na otokih.

Grška vlada se je sestala k seji. Predsednik vlade general Metaxas je sporočil italijanskemu poslaniku, da Grčija odklanja ultimatum.

Proglášena je bila takoj splošna mobilizacija v Grčiji. Kralj Jurij je objavil manifest narodu, v katerem ga poziva na obrambo domovine in pravi, da je Grčija prisiljena boriti se do konca za svojo neodvisnost in svobodo.

Italijanske čete so ob 5. uri zjutraj prekoračile albansko-grško mejo.

Iz Rima in Berlina ta vest še ni potrdjena, tudi v Moskvi do popoldne še ni nič vedeli o vpadu Italije v Grčijo.

Spopad ob grški meji

Izjava grške vlade.

Grška vlada izjavlja, da so neresni-

ne italijanske vesti o spopadu med italijanskimi in grškimi vojaki pri Korči. Ni res, da bi bili grški vojaki prekoračili mejo in napadli Italijane. Italijanski listi javljajo, da je bilo pri spopadu vjetih 7 grških vojakov, dočim sta bila 2 albanska vojaka ubita in 3 ranjeni. — Letalska zveza med Brindisijem in Atenami je prekinjena.

Sestanek Hitlerja in Mussolinija v Florenci

(DNB.) Dne 8. oktobra t. l. sta se sešli v Florenci Hitler in Mussolini, se-stanku sta prisostvovala tudi zunanji minister von Ribbentrop in zunanji minister Ciano. Namen sestanka še ni znan.

Diplomatski napor za zaključitev vojne

Zakaj je Nemčija sklenila sporazum s Francijo?

Evropska vojna, ki je začela z vdorom Nemčije na Poljsko in se je potem nadaljevala v obliki bliskovitih in zmagovitih pohodov nemške armade na Dansko, Norveško, v Belgijo, na Nizozemsko in v Francijo, traja dalje. Trideset kilometrov široka morská ožina, ki loči Nemčijo od Anglije in onostran te ožine vladajoča odločna volja, da se je treba boriti do končne odločitve, ker gre za obstoj angleškega imperija in samostojnost ter neodvisnost angleškega naroda, je postavila, skoro bi rekli, nepremostljivo zapreko za nadaljevanje bliskovite vojne in njen nagel zaključek z vojaškimi sredstvi za tiste, ki so bili na njo pripravljeni.

Vojna se podaljšuje; namesto bliskovite vojne in naglega zaključka, pričena vojna za surovine, za življenjske potrebe, vojna do izčrpanja, vojna, čije izid je odvisen od odgovora na vprašanje: čigav zaveznik je čas?

Vojna se med tem nadaljuje. Bombe padajo na London in Anglijo, padajo pa tudi na Nemčijo in Italijo. To se lahko nadaljuje, kdo ve koliko časa, ne samo v Evropi, ampak tudi v Afriki, kjer so težave vojskovanja več kot dovolj znane. Vojna pa žre in izčrpa.

Zato je razumljivo, ako vojne podvige ene in druge plati že od vsega začetka prepletajo diplomatske akcije, čijih namen je izvajati na svojega nasprotnika pritisk, mu z grožnjo preplašiti zaveznika, ali pa prepričati tistega, ki bi prišel v poštev kot zaveznik, da je bolje zanj, ako se ne spušča v nobeno podobno akcijo.

Pred začetkom vojne

Ze davno pred začetkom vojne je začela velika diplomatska bitka med Nemčijo in njenimi nasprotnicami, Anglijo ter Francijo, ki sta postali po zasedbi Češkoslovaške njeni odkriti sovražnici. Francija in Anglija sta računali s Sov. Rusijo kot zaveznicami, toda Nemčija je pridobila to nekdanjo svojo neizprosno idejno sovražnico za se, seveda za ceno opustitve vseh načrtov, ki jih je imela nemška politika na vzhodu. Izgubljeni diplomatski bitki v Moskvi je sledila vojna, v kateri je imela Nemčija zavarovan hrbet na svoji vzhodni meji in prosto roko za obračun s Poljsko, kakor tudi na severu in zapadu. Kakšne koristi ji je prinesel sporazum z Moskvo so najlepše pokazali njeni vojni uspehi.

Tekma za Italijo

Italija je bila zvezana z Nemčijo že iz časa abesinske vojne, v kateri se je edino Nemčija, poleg Japonske, postavila na stran Italije. Obe državi in Japonsko je vezal tudi protikomunistični pakt, ki jih je prvotno družil proti SSSR. Anglija in Francija sta si ob izbruhu vojne prizadevali, da nevtralizirata Italijo. Toda Italija je zahtevala več, kot pa ji mogle Francija in Anglija dati brez izgube svojega prestiža. Anglija in Francija sta izgubili svojo diplomatsko bitko v Rimu, potem ko je bilo jasno, da je Francija tudi dejansko na tleh.

Z izgubo te diplomatske bitke in vstopom Italije v vojno je izgledalo, da je vojna v Evropi odločena in neposredno pred zmagovitim koncem za državni osi, Nemčijo in Italijo.

Uspeh Anglije v Zedinjenih državah

Anglija je že od vsega začetka iskala stike z Zedinjenimi državami Severne Amerike, ki so sprva kazale, da bodo ostale ravnodušne napram vojni v Evropi. Izjave, ki so začele prihajati iz Evrope po porazu Francije, o novi ureditvi sveta, pa so olajšale angleški diplomaciji njeno delo v Washingtonu, da prepričata ondotno vlado in javno mnenje o brez-pogojni potrebi sodelovanja z Anglijo, v interesu ameriške varnosti in neodvisnosti. Anglija je dobila v Zedinjenih državah svojega zaveznika, ki ji je obljubil staviti na raz-

polago svojo gospodarsko moč, svojo industrijo in orožje.

Zaman je bilo prepričevanje, da Zedinjenim državam ne preti nobena nevarnost, ako ostanejo pri svojem načelu: Amerika Amerikancem, Evropa pa Nemčiji in Italiji.

Za pridobitev Španije

Med tem je Anglija izgubila svojo diplomatsko bitko v Španiji. Kakšno važnost sta pripisovali Francija in Anglija Španiji, se vidi iz tega, da je Francija poslala v Španijo maršala Petaina, ki je veljal za osebnega prijatelja generala Franca, Anglija pa svojega nekdanjega vojnega ministra Samuela Hoareja. Obe državi sta se trudili, da bi Španijo vsaj nevtralizirali, ker sta vedeli, da je idejno na strani Nemčije in Italije in izza časa državljanske vojne tudi njuna dolžnica. Po padcu Francije je Španija odkrito stopila na stran Nemčije in Italije.

Panameriška konferenca

Španski režim je postavil svoje zahteve napram Angliji in ko je potem postalo jasno, da se je Washington odločno opredelil za Anglijo, je dobila Španija za nalogo, da prepriča Washington, da je njegova politika zmožna. Dejstvo, da so južne ameriške države nekdanja španska posest in da je državni jezik v teh državah španski ter narod več ali manj soroden španskemu, se je smatralo kot zadosten razlog, da Španija, kot idejna pripadnica držav osi javno razglasi svoje zahteve glede njene nekdanje posesti v južni Ameriki.

Ta akcija pa je rodila nasproten učinek. Sledila je panameriška konferenca pod vodstvom Združenih držav, na kateri je bil storjen sklep o gospodarski in vojaški zvezi vse Amerike, ki se je postavila odločno proti vsakemu vmešavanju Evrope v njene zadeve. Prepričanje, da je treba podpreti Anglijo, pa se je v Washingtonu še utrdilo.

Možnost ogrožanja Zedinjenih držav iz Evrope, potem južne Amerike, je poglobila vez med njimi in Anglijo in rodila vojni dogovor med Zedinjenimi državami in Kanado. V dokaz iskrenosti Anglije do Zedinjenih držav pa je sledil odstop vojnih oporišč na angleški posesti v območju ameriškega morja Zedinjenim državam.

Tekma za Japonsko, sklenitev trozveze in angleško-ameriškega sodelovanja na Tihem oceanu

Med tem se je vodila diplomatska bitka za Japonsko. Anglija jo je hotela pridobiti z zaprtjem Birmanske ceste za dovoz orožja generalu Čankajškemu. Toda Japonska je bila mnenja, da ima več koristi od tega, ako se polasti posesti poraženih držav v Aziji, Indokine, Nizozemske Indije in pozneje mogoče še sestavnih delov angleškega imperija. Razen tega se je Berlinu posrečilo prepričati vlado v Tokiju, da je angleško-ameriško sodelovanje naperjeno proti bitnim interesom Japonske v Aziji in na Tihem oceanu. Anglija je zaman zaprla birmansko cesto. Japonska je krenila z Nemčijo in Italijo.

Kot protitež angleško-ameriškega sodelovanja je po sestanku Hitlerja in Mussolinija na Brennerju sledil pakt med Nemčijo, Italijo in Japonsko.

Zedinjene države so se izjavile proti v Berlinu sklenjenemu paktu, da bi Japonska diktirala Aziji nov red.

Nato je sledila

diplomatska akcija Nemčije na jugovzhodu Evrope,

potem ko je SSSR zasedbo Besarabije miniral romunski režim. Najprvo v obliki razsodništva med Madžarsko in Romunijo. Nato

je sledila osvojitve Romunije brez boja in prodor Nemčije na Balkan. Nemčija in Italija sta dali Romuniji jamstvo za njene meje in pod vidom tega jamstva je nemška vojska zasedla vsa strateško in gospodarsko važna središča v Romuniji. S tem je Nemčija povedala, da je meja njenih in sovjetskih interesov na Prutu in Črnem morju. Prihod nemške vojske v Romunijo pa je imel svoj odmev tudi v Bolgariji, ki je že prej stala odločno pod vplivom Nemčije in Italije.

Ta nemški sunek na Balkan je bil predvsem namenjen preizkušnji Turčije in Grčije, ki sta sprejeli angleško varstvo. Preko ozemelj teh dveh držav vodi pot na Sredozemsko morje in v Azijo, čez Sirijo in Palestino do Suez, kjer je žila dovodnica angleškega imperija. Pred tem je Italija, ob priliki nekih incidentov na grško-albanski meji, kjer so bili umorjeni neki albanski veljaki, opomnila Grčijo na njeno zadržanje, ki ni v skladu s stališčem držav osi.

Mem tem pa balkanska akcija še ni zaključena. Baš te dni je prišla vest, da sta prišli v Bolgarijo po eni strani številno nemško vojaško odposlanstvo, na drugi strani pa tudi precej številno sovjetsko vojaško odposlanstvo. Ali po dogovoru, ali pa v znak, da obe državi smatrata za potrebno dati povdarka svojim interesom na Balkanu, južno od Romunije, bo pokazala skorajšnja bodočnost.

Poskusi s Španijo

Ker je na Balkanu diplomatsko in vojaško položaj utrjen, treba je pa novih akcij, ki naj okrepe položaj Nemčije in Italije ter pripravijo, ali celo omogočijo njuno zmago diplomatskim potom, je začela nova igra na zapadu. V okvir te diplomatske igre spada najprvo poset španskega notranjega in sedaj zunanjega ministra Sumnerja v Berlinu. Od tega obiska se je pričakovalo, da bo Španija aktivno stopila v vojno na strani Nemčije in Italije. Toda izkazalo se je, da o tem ne more biti govora, vsaj ne zaenkrat, kajti Španija je preveč razvržena, da bi mogla tvegati vstop v vojno.

Od Anglije nihče ničesar noče

Splošno zapažen je bil članek v rimskem »Telegrafo«, glasilu italijanskega zunanjega ministra Ciana, v katerem je bilo rečeno na naslov Anglije, da naj srečene ponudeno roko, ker Italija in Nemčija tudi v sedanjem trenutku ne mislita da bi si prilastili angleško posest.

Hitler predlaga sporazum Franciji

Istočasno pa je bilo tudi zapaženo, da so v nemškem tisku prenehali napadi na francosko vlado v Vichyju. Neposredno se je to zgodilo po nedavnem neuspelem poskusu izkrcanja generala de Gaulleja v Dakaru v Senegaliji v Afriki, kjer je prišlo do boja med francosko in angleško mornarico in pozneje do napadov francoskih letal na Gibraltar.

Pričele so se širiti vesti o zblizevalnih poskusih med Nemčijo in Francijo. Ko je potem pretekli teden prišla vest, da je Laval povabil k Hitlerju v Pariz, se je mislilo, da je prišel čas za aktivno sodelovanje Francije na strani Nemčije in Italije proti Angliji. Osebnost Lavalja, ki je že dolgo gojil simpatije za obe državi, je opravičevala te domneve. Mogoče je bil Laval osebno tudi za tako menjanje francoske politike zlasti ako bi se nudila prilika, da s tem reši francoski imperij.

Poznejši sestanek maršala Petaina in Hitlerja pa je pokazal, da ne gre za vojno pomoč Francije Nemčiji in Italiji, ampak za nekaj drugega.

V Berlinu so izračunali, da bi bila sklenitev miru s Francijo in prostovoljna vključitev Francije v novi red v Evropi, važna karta v rokah držav osi, da jo izigrata proti Rooseveltu, dokazujoč mu, da se je Evropa že odločila glede svoje bodočnosti, da se ta nikogar drugega več ne tiče in da je vsako podpisovanje Anglije samo nesmiselno podaljševanje vojne. Državi osi itak ne želita od Anglije ničesar, Anglija naj pusti Gibraltar in Suez, Gibraltar Španiji, Suez pa Egiptu (v tem smislu je bil mišljen diplomatski apel nekoga italijanskega generala na egiptskega kralja, v katerem ga je pozval, da naj pokaže Angležem hrbet) in vojna je končana.

Odgovor Zedinjenih držav Nemčiji

»Ako bi Zedinjene države sedaj ne pomagale Angliji, bi se izpostavile nevarnosti na lastni zemlji«, pravi Cordell Hull.

Dne 26. oktobra zvečer je govoril v Washingtonu zbranim novinarjem ameriški zunanji minister Cordell Hull o nemški diplomatski ofenzivi, ki ima za cilj da pridobi Zedinjene države za posredovanje akcijo. O sodelovanju Nem-

Ta diplomatska akcija je namenjena ameriškim volilcem,

ki bodo 5. novembra šli na volišče in ki naj razoroži Roosevelta. Četudi se Willkie trenutno ne loči dosti od Roosevelta, bi pa padec Roosevelta vendarle potrdil zmago nemške diplomatske ofenzive v Zedinjenih državah.

Sestanek med Hitlerjem in Francem je služil istim ciljem.

Gre pa še za eno akcijo, ki se vodi sporedno in z istim ciljem.

Japonska obdeluje SSSR

Da se prepriča SSSR o tem, da trozveza med Nemčijo, Italijo in Japonsko ni naperjena proti SSSR in da je Japonska voljna sodelovati s SSSR pri urejevanju Azije, je istočasno prispel v Moskvo novi japonski poslanik Tatekava z obširnimi pooblastili, da sklene s SSSR nenapadalni in prijateljski pakt. S tem, da se SSSR nevtralizira in na ta način pridobi za politiko držav osi, se hoče obenem prikazati v Zedinjenih državah in v Angliji, da je nadaljevanje vojne anglosaškega sveta proti državam osi nesmiselno, ker se je svet na gotovem področju sporazumel in odločil za nov red, v anglosaški svet pa se itak nihče ne vtika.

Kakšen bo rezultat?

Odgovor na te diplomatske akcije bo sledil iz Anglije, dne 5. novembra iz Zedinjenih držav in v kratkem tudi iz Moskve.

V Berlinu, Rimu in Tokiju se nadejajo, da bi z izolacijo Anglije in nevtralizacijo Amerike ter SSSR dobili vojno z diplomatskimi sredstvi. Z Anglijo bi se našel aranžman glede Gibraltarja in Suez. Nemčija, Italija in Japonska pa bi vendarle postale odločujoče države sveta.

poskus sedaj ne bo zlomljen, bo Amerika na svoji lastni zemlji ogrožena. — Zato mora pomagati Angliji z vsemi sredstvi in biti pripravljena stopiti v boj za svojo obrambo, kjer koli bo to potrebno.

Odgovor Franciji in Španiji

Vest o sklenitvi sodelovanja med Nemčijo in Francijo je imela svoj odmev v Zedinjenih državah. Takoj potem je bilo javljeno, da je dve tretjini držav

ameriške celine podpisalo sklep pan-ameriške konference, da se slavi za časa vojne pod ameriško nadzorstvo vsa kolonialna posest evropskih držav v ameriških morjih, ali na celinah. Sklep je naperjen proti Franciji.

Istočasno je vlada v Washingtonu odredila, da se počaka s pošiljavo 10 tisoč ton žita v Španijo, ki je bilo že natovorjeno, kot pomoč Zedinjenih držav Španiji.

Letalski napadi

Nemška letala napadajo Anglijo kljub neugodnemu vremenu.

Iz Berlina poročajo: Skupine težkih bombnikov, v spremstvu lovskih letal, so dne 26. t. m. nadaljevale napade na London in druge kraje v južni in srednji Angliji. Kljub močni angleški obrambi so bombe iz letal zadele važne vojaške objekte, posebno v Birminghamu. 100 km zapadno od irske obale pa je bila zadeta z bombo angleška 42.000 tonska ladja »Empress of Britain«. Posadka je morala z ladje v rešilne čolne. V noči na 27. oktober so bombniki napadali London in industrijo v Birminghamu in Coventryju ter luko v Liverpoolu. Mnogo bomb je bilo vrženih tudi na luke v severni Škotski in na letalske lope. Povsod so izbruhnili požari. — Škoda povzročena po angleških bombah v Nemčiji in v od Nemcev zasedenih krajih ni velika. — 9 angleških in 4 nemška letala so bila sestreljena. — V nemških poročilih se še omenja, da je bilo 26. t. m. skrajno slabo vreme in celo snežni vihar nad Anglijo. V Londonu je tega dne najmanj 10.000 ljudi izgubilo streho.

Škodljivcem rudarjev

Iz revirjev smo prejeli ta-le članek, ki ga objavljamo:

V naših revirjih je postalo izdajanje raznih letakov neke posebne vrste manj. Posebno pred in po vsakem mezd-nem gibanju rudarjev pri TPD jih kar mrgoli. Eni nosijo neopravičeno podpis kakšne strokovne organizacije, drugi zopet kake stranke in tretji celo podpis tega ali onega, ki pa sam prav gotovo ni pisec in izdajatelj letaka, ker prvič ne zna kaj takega sestaviti in drugič nima sredstev, da bi letake naročil. Toda nas se, to ne tiče, ljudje imajo vsak svoj značaj in naziranje o udeleževanju v javnem življenju. To svobodo želimo zase in je tudi drugim ne želimo kratiti.

Iz vsebine takih letakov je razvidno, za čem stremijo pisci ozir. tisti, ki se skrivajo za namišljenimi pisci in izdajatelji. Toda za vsebino odgovarja vedno tisti, ki je podpisan na letaku. So ljudje, ki jim je pokvarjenost, rekli bi prirojena. — Takim je blatenje drugih, predvsem tistih, ki se v delavskem gibanju javno in pozitivno udeležujejo, prva naloga. Zato, kadar se nahajajo rudarji pred mezd-nim gibanjem, izdajajo oz. podpisujejo letake, v katerih na najbolj kričeč način opisujejo bedo

Napadi Angležev na Berlin

V noči na 27. oktober so angleška letala napadla Berlin in metala bombe na neko tovarno letal, električno centralo in železniške naprave. Nadalje so bile vržene bombe na tovarne umetnega bencina v Stettinu, Leuni (ki proizvaja 50 odst. vsega umetnega bencina) in Kölnu. Hudi napadi so bili izvršeni na Dortmund in Bruselj, na 15 raznih letališč in vojaške objekte. — Podnevu dne 26. t. m. je bila bombardirana elektrarna pri Brestu v Franciji in blizu norveške obale potopljena ena ladja. Nemci so zgubili dve, Angleži tudi dve letali.

Nadalje so bile napadene luke in doke v Cuxhavenu, Bremenu in Hamburgu.

Angleški napadi v Egiptu

Dne 25. t. m. proti večeru so napadla angleška letala s sodelovanjem vojne mornarice italijanske pozicije pri Sidi Baraniju v Egiptu. Italijanske postojanke in taborišča so bila zasuta z ognjem razstreljenih granat. Letala so metala bombe na italijansko luko Tobruk v Libiji in na kraje v Eritreji. Vse te operacije so se izvršile brez izgub.

rudarjev, stavijo visoke zahteve, za katere pozivajo rudarje v odločno borbo. V teh letakih je pa tudi že kar v naprej povedano: Arh, Murn itd. vas bodo zopet izdali in prodali. Ko je potem mezdno gibanje zaključeno, izidejo zopet letaki, češ, vse strokovne organizacije so vas izdale in predvsem pa »Zveza rudarjev Jugoslavije«, z izdajalskim Arhom, Bazelnom in Murnom na čelu. Tako pisanje znači višek »razredne borbe«.

Kaj hočejo ti elementi s tem doseči? Ker sami tega povedati nočejo, jim povemo na kratko mi.

Pravi avtorji teh letakov dobro vedo, kaj se da ali ne da doseči za delavstvo; oni vedo, da blato, katerega mečejo s temi letaki na vodilne sodruge v razredni strokovni organizaciji, imenovanih ne zadene. Toda njih namen je razkrajati, delati zmedo in pri tem računajo na nezavednost, politično zaslepljenost gotovega dela rudarjev, s pomočjo katerih skušajo delati stalno zmedo med rudarji, jih goniti v divje stavke, ustvarjati nepotrebne žrtve, odgovornost zato pa naprtiti nekomu drugemu. To je namen in cilj teh letakov.

Ker pa že sami uvidevajo, da zgubljajo na terenu med rudarji, so lažnjivost

Doma in po svetu

Svoboda vzgoje in kulture. Človek je živo bitje. Prirojeno mu je stremljenje po popolnosti, po življenju in borba za svoj obstanek. To prirojeno stremljenje mora negovati, kar se godi s tem, da se izobražuje in spoznava vse, kar je okoli njega in kar vpliva ugodno ali neugodno na vršitev te prirojene bitnosti. Tej veliki resnici se dela povsod krivica, kjer se jemlje človeku udeleževanje v tem pravcu. Človek, ki nima pravice do izobraževanja in spoznavanja, otopi ali podivja. Nazaj se vrača k živalstvu in zverinstvu ter s tem ovira progresivni napredek pravega človeka. Človek postaja s tem defekten in škodljiv. Vrnimo se h kulturnemu delu! Posvarimo pa tudi one, ki delo ovirajo in pripravljajo s tem duhovno anarhijo.

Zakaj ne more biti objavljena važna gospodarska naredba? »Hrvatski dnevnik« piše v uvodniku z dne 26. t. m. o delu vlade, ki si je stavila za nalogo izvesti velike gospodarske in socialne reforme, pa ji je vojna preprečila njeno delo. Toda tudi njeno delo za organiziranje pomoči prebivalstvu v sili naletava na zapreke, ki leže deloma tudi v politični mentaliteti, ki se pri nas še ni dovolj spremenila. »Neka zelo važna naredba gospodarskega značaja, ki je bila že sprejeta v vladi, še do danes ni bila objavljena, samo zato, ker ni rešeno vprašanje, ali naj se objavi i v »Službenih novinah« i v »Narodnih novinah«. Ta primer smo navedli, da se vidi, s kakšnimi težkočami se imajo boriti hrvatski predstavniki v osrednji vladi.« — K. ...

Revnateljstvo za prehrano, kakor listi poročajo, je preskrbelo dravski banovini doslej 300 vagonov pšenice. Letno potrebuje dravska banovina 7 do 10 tisoč vagonov pšenice.

Roosevelt Američanom. V svojem volilnem govoru dne 24. oktobra je izjavil Roosevelt Američanom, da kljub vsem napadom na demokracijo Američani ne bodo spremenili svojega mnenja. Ponovil je besede utemeljitelja ameriške svobode Lincolna, ki je dejal: »Verujem v načelo, da pravica ustvarja moč in v tej veri imamo pogum izpolnjevati svojo dolžnost tako, kakor jo pojmuje.«

Predsednik industrijskih delavskih organizacij (nekvalificiranih delavcev) v Zedinjenih dr-

in prostaštvo v vsebini letakov še stopnjevali. — Ker v decembru lanskega leta niso več popolnoma uspeli, ker se jim je njih namen ponesrečil v marcu in avgustu in se jim bo morda tudi v oktobru, jih to boli in jezi. Zato: doli z izdajalskimi voditelji v strokovnih organizacijah!

Na vse to njihovo takozvano sočustvo do »trpečih rudarjev« jim odgovarjamo mi — in lahko rečemo, da v imenu velike večine rudarjev, ki so te gospode že spoznali — da rudarji hočejo delo in poštene življenjske pogoje. To drugo se pa da doseči le z legalno, močno strokovno organizacijo, obstoječo iz zavednih in discipliniranih članov. Zato podlost, nanizana v takih letakih, ne zadene pri rudarjih več v živo.

To smo smatrali za potrebno, da povemo tem škodljivcem rudarjev. Ne v veri, da jih bomo spreobrnil, temveč z željo, da jih rudarji še bolj spoznajo, kar bo edino njim v korist.

žavah Lewis je izjavil, da naj delavstvo glasuje za Willkieja, ne za Roosevelta. Izvolitev Roosevelta, tako je izjavil, bi bila poguba za Zedinjene države.

Kako je zaključila stavka rudarjev v rudniku Ljubiji v Bosni? 38 dni so stavkali rudarji na rudniku v Ljubiji, ki je last Jugoslovenskega čelika d. d. Stavko je zaključil sklep razsodišnega odbora. Delavci ne dobe za čas stavke nobene mezde, zanaprej pa plače, kot ostali delavci Južočelika. Vprašanje premestitve petoro delavcev, ki so se najbolj izpostavili v stavki, je prepuščeno v rešitev sporazumu med zaupniki in upravo podjetja. To se pravi, stavka ni uspela.

Izseljeniški vložki v ameriških dolarjih se obračunavajo po svobodnem borznem tečaju. Ameriški izseljenci so vlagali prihranke v naših denarnih zavodih tudi v ameriških dolarjih. V nekaterih primerih se sedaj zaračunava ob pretvarjanju teh deviz v dinarje dolar po uradnem tečaju din 44.55 za en dolar. Devizni odbor pa je objavil pojasnilo, da morajo zavodi hranilne vloge v dolarjih, ki so jih naložili pri njih naši izseljenci v ameriških dolarjih, plačevati po sedanjem svobodnem borznem tečaju, in sicer dolar po 55 dinarjev.

Bivši guverner Srbije za časa avstrijske okupacije general Salis Seewis je umrl, 78 let star, v Zagrebu. »Hrvatski dnevnik« je posvetil umrlemu dolg nekrolog, v katerem ga slavi kot dobrega Hrvata in zelo naklonjenega Srbom, kar da je dokazal kot guverner v Srbiji, ko se je moral umakniti na madžarski pritisk. Kdo pa je bil potem odgovoren za vse ono, kar se je pod guvernerjem Salis Seewisom dogajalo v Srbiji?

Vodo bodo podražili v Zagrebu s 1. decembrom od din 1.35 na din 1.50 za kubični meter, t. j. za 20 odst.

Prva tovarna avtomobilov v Jugoslaviji. Tovarna motorjev v Rakovici pri Beogradu je razširila svoj obrat in bo odslej izdelovala tudi avtomobile. Tovarna, ki sicer s stroji še ni popolnoma opremljena, bo izdelovala vse dele avtomobilov razen karoserij, ki jih bodo dobavljale druge domače tovarne. Tovarna je edina tudi na vsem Balkanu.

10.000 gluhomemih v naši državi, za katere so samo 4 šole na razpolago. Ljubljanska šola gluhomemih je dne 27. oktobra proslavila 40-letnico obstoja. V okviru proslave so gluhomemim vprizorili tudi dve igri. Banovina je naklonila šoli 2 milijona podpore za razširitev zavoda.

70.000 splavov se izvrši letno v Jugoslaviji, samo na Hrvatskem je vsako leto 18.000 prijavljenih splavov. Za jetiko pa je umrlo l. 1937 v Jugoslaviji 30.276 prebivalcev od skupno 242.184. Torej umre vsak osmi prebivalec na jetiki.

Ta župan pa je pravi župan in predsednik protidraginskega odbora. V Prijepolju imajo župana, ki je bil zaradi skrivanja zalog življenjskih potrebščin obsojen na plačilo 300.000 dinarjev denarne kazni ni na enako vsoto tudi poslovođa v eni izmed podružnic županove prodajalne. Toda tudi to vsoto mora zanj poravnati župan. Razen tega bo župan tudi sedel. Lepe ljudi so ljudje volili za župane. ...

Griza se širi v banialuškem okolišu. Obbolelo je 4000 oseb in od teh jih je že 200 umrlo. 91.000 dinarjev je ukradel iz žepa spečemu industrijcu in denar zakopal. Dne 14. oktobra je bila izvršena velika tatvina v vlaku med Zagrebom in Osijekom. Nek tat je izmaknil spečemu industrijalcu Bauerju iz žepa listnico z 91.000 dinarji. Za tatom je manjkala vsaka sled. Te dni pa je policija odkrila tatu v osebi Jovana Dražasa, ki je 65.000 dinarjev zakopal v bližini nekega nogometnega igrišča. Za zaklad je povedal policiji nek njegov znanec, kateremu se je Dražas zaupal. Dotični je sicer sam tat, toda tako pošten, da ni izmaknil zaklada, četudi je vedel zanj.

»Delavska Politika« ne dobiva nobenih subvencij, zato poravnaj naročnino takoj!

BRESKOV Cvet

Starokitajska dramska pesnitev neznanega avtorja iz XIII. stoletja.

Prevedla: Fran Žižek in Ivan Potrč.
Pesmi: Alojz Gradnik in Tone Maček.

9]

15. prizor:

Kuli: Natakaraica, prazni so nam vrči! Natakaj lepotica, tu nismo v kloštru!

Študent: V kloštru? Samostanu? Saj to je ona, Breskov cvet! A jaz sem hotel najti jo v mestu. (Iz vleče blazinico in jo položi pred se.)

Breskov cvet (se vrne): Kaka blazina, bože! Gotovo je od vaše drage?

Študent: Od nje, od moje male lepe ženke. Res, drago delo ta blazina! Poglej samo ti mandarinski raci!

Breskov cvet: Gospod, kje ste dobili to blazinico? Govorite, govorite...!

Študent: Ugani, dekle!

Breskov cvet: Samo besedo eno: je živ ali mrtič?

Študent: Živi. Poglej mi le v oči! Jih ne poznaš več, Breskov cvet?

Breskov cvet: Si ti? Si ti? Moj dragi, mili Čang-žui-čing??!

Bogataš: Ohe!! Kaj vidim?! Take torej zganjaš po točilnici?! Poberi se, nečistnica! V kuhinjo!

Študent: Dovolj, gospod! Ne žalite je! Spravite palico, vam pravim!

Bogataš: Kaj, moja žena je! Lahko obračam jo ko hočem, kaj vas briga!

Študent: V zmoti ste tokrat. Ona je moja žena. Prisegam.

Bogataš: Pha! Kaj se vam blede? Pride tak mladič, veter ga prinese in zapoje: ona je moja žena. Ste morda vi posodili denar njenemu očetu, ki ga še do danes ni na spregled? Morda pa mi boste vi vrnili teh štirideset srebrnikov? Presmešna reč! No, tudi če bi jih imeli in če bi se tudi pritožili oblastim, potegnili bi krajšo. Mandarina v mestu zgolj prazen je naslov. Nihče mi nič ne more!!! Nihče zlatu nič ne more!!!

16. prizor.

Služabnica (privede mandarina): Tu je!

Mandarin: Si ti, ti drago dete, Breskov cvet??

Breskov cvet: Očka, očka!!

Mandarin: Šele v tretje leto sem mogel vojnih skrbi se otresti in kakor na krilih sem hitel domov, da ob svojem otroku vsaj uro miru in pokoja prebijem. In glej, kje sem te našel!!!

Breskov cvet: Ne bodi žalosten, oče moj! Se li spomniš srebrnikov, ki ti jih je posodil od-

vratni Lju-jen-ming. Ker mu jih nisem mogla povrniti z obrestmi, me je pognal v beznico in še hotel, da bi se z njim omožila.

Mandarin: To mi drago plača! In kdo je ta človek, dete?

Breskov cvet: Ko si zapustil me in se nisi vrnil, sem iz ljubezni postala njegova.

Študent: Vzvišeni Tao-tai! Kot vesel, potujoč študent sem si pridobil srce Breskovovega cveta. Sedaj so mi v mestu podelili mandarinsko čast. Ljubim vaše dete in vam prosim za blagoslov.

Bogataš: Gorje meni! Kar dva mandarina sem si nakopal na glavo.

Mandarin: Po dolgih letih prvi srečni dan. Proslavimo ljubezen vajino in tvojo mandarinsko čast. Toda veselje naj nas ne ogluši za sveti nauk!

Tedaj, kadar v nožnici meč rjavi in se lemež svetli, ko ječe vse zevajo prazne in žita so polne kadi, ko hodijo pàdarji peš, modrijane pa v rikšah nesó, pravičnež ko nosi pokoncu a lopov zgubil je glavó, tedaj se zaneseš lahko, da vse ljudstvo cesarstvo slavi!

Zato pa poslušaj Konfucijev glas, ti Vang, sin naroda! Vang: (Med plesom odseka bogatašu Lju-jen-ming glavo).

KONEC.

Iz naših krajev

CELJE

Uspeh delavcev in zaupnikov strokovnih organizacij v Cinkarni

Delavstvo Cinkarne je po svojih zaupnikih ponovno razpravljalo o ravnateljstvu podjetja dne 26. oktobra o naglo naraščajoči draginji in potrebi zvišanja draginskih doklad. — Ker vodijo zaupniki natančno krajevno statistiko porasta indeksa o življenjskih potrebščinah, je bil rezultat 18 odst. doklade na zadnje pridobljenih 40 odst. od temeljnih mezd. Poleg tega je bila pri razpravi dosežena povečana dobava premoga delavstvu in sicer za oženjene na 11 ton letno, za samce na 5 ton, za upokojece od sedanjih 2,5 na 5 ton, to pa z ozirom na neprestano moledovanje draginskih članov, kot upokojecev, o nezadostni dobavi in pomanjkanju kuriva, posebno v sedanjem času, ker je cena drv znatno poskočila in je sploh težko dobiti drva po zmerni ceni. Resnici na ljubo moramo poudariti, da smo o tej zadevi od strani ravnateljstva bili deležni popolnega razumevanja in nadejamo se še v prihodnje iste uvidnosti glede potreb delavstva s strani delodajalca, za kar se bo znalo tudi delavstvo odložit.

TRBOVLJE

Seja občinskega odbora bo 30. oktobra ob 16. uri. Dnevni red obsega 53 točk. Iz tega je razvidno, kako zelo veliko dela ima občinska uprava v Trbovljah in za kako važna in pereča vprašanja gre. Med drugim se bo obravnavalo: Zaključni račun dohodkov in izdatkov proračunskega leta 1939-40; o uporabi doseženih presežkov v proračunskem l. 1939-40; organizaciji prehrane prebivalstva; akciji za izboljšanje socialnega položaja najbednejših v skladu s stalno naraščajočo draginjo; zvišanju rednih mesečnih občinskih ubožnih podpor; pravici do raznih podpor; zvišanju mezd pri občini zaposlenim delavcem; prošnji občinskih uslužbencev in uslužbenecv obč. gospodarskih ustanov in zavodov za zvišanje plač in družinskih doklad; prošnji vodstva Marijinih sester »Vincentin« v Ljubljani za zvišanje mesečnega honorarja sestrar, nastavljenim v bolnišnici in zavetšču; dodelitvi ubožne podpore; sprejemu ubožcev na oskrbo v občinsko zavetišče; razdelitvi dijaških podpor; adaptaciji občinskih zgradb in oddaja del; vprašanju oškodovane posestnikom radi razširitve občinskega vodovoda (prikrajanje vode imejiteljev vodopravnih pravic); določitvi podpor družinam; določitvi praznih stanovanj v občinski koloniji; prehrani v mladinski-šolarski kuhinji; počitniški koloniji v Jurkloštru in Planini pri Sevnici; regulaciji potoka Trboveljščice itd. itd.

HRASTNIK

S. Urlep Jože

V ponedeljek, dne 21. oktobra je zgodaj zjutraj odjeknila žalostna vest po naši sijaisti dolini, da je v hrastniškem rovu postal žrtev dela s. Jože Urlep. Istega dne ob 6. uri zjutraj se je podal na delo. Komaj je začel s spravljanjem lesa, se je na nesrečnega z velike višine vsulo večje število desk (krajnikov) in ga na mestu ubilo. Ob tem tragičnem dogodku se po vsej dolini ljudje vprašujejo, zakaj toliko nesreč? Kdo je kriv? Ali res ni mogoče preprečiti pogoste smrtni nesreče? Saj je komaj štiri mesece, odkar se je smrtno ponesrečil pok. M. Pušnik. Znano nam je tudi, da se ob vsakem takim slučaju vrše ogledne komisije in preiskave, koliko pa se ukrene za zavarovanje in preprečitev nezgod, se skoro ne opazi! S. Urlep Jože je bil star 29 let in zapušča ženo.

Zadnja pot s. Urlepa Jožeta

V sredo, dne 23. oktobra smo spremili na njegovi zadnji poti s. Jožeta Urlepa, ki je postal žrtev dela. Kako je bil priljubljen in kako veliko je bilo sočustvovanja, je pričal pogreb, ki se ga je bilo udeležilo nad 1000 oseb. Poleg številnih vencev in cvetja je bil tudi venec in zastava strokovne organizacije ZRJ Hrastnik. Zastopana je bila tudi TPD, rudarska godba in pevski zbor »Vzajemnosti« I. Pred hišo je zbor zapel »Slovo«, nato pred pokopališčem »Človek glej dognanje...« in na grobu »Ob proletarskem grobu«. Od pok. s. Urlepa J. se je v ganljivih besedah poslovil s. Kosmos, ki nam je očrtal lik pokojnega s. Urlepa J. kot zvestega pripadnika delavskega pokreta že od zgodnjih mladih let. Pridno se je udeleževal v del. kult. društvu in bil tudi član »Prijatelja prirode« ter zvest zadrgar! Položili smo v prani grob žrtev dela, ki je bil za boril košček kruha plačal s smrtjo, s svojim mladim življenjem. Ohranimo ga v lepem trajnem spominu! Prizadeti žalujoci ženi, staršem, bratom in sestrar na naše najiskrenejše sožalje!

Delavci v Kemični tovarni v meznem gibanju. Vodstvo tovarne je sprejelo predloge delavcev glede nujno potrebne povišanja mezd, toda meznina razprava še ni bila sklicana. Kot vzrok navaja podjetje zadnje uredbo o zvišanju minimalnih mezd. Povišica, ki jo je dobilo delavstvo julija je bila primerna za marec in april, od tedaj pa je draginja narasla za 35 odstotkov. — Pri pogajanjih bodo zaupniki in organizacija SDSZJ predlagali, da se delavci pri bodo delavci v stanju nabaviti skromno obleko in obutev. Otroci delavcev hodijo vedno bos, in slabo oblečeni v šolo, ker starši nimajo denarja niti za hrano. Vodstvo tovarne naj torej ne odlašaj s sklicanjem meznine razprave!

MARIBOR

Socialna zaščita trgovskih pomočnikov in privatnih nameščencev

Pred kratkim smo poročali, da se je vršilo v Murski Soboti lepo uspešno predavanje o najnovejši socialni zaščiti privatnih nameščencev in trgovskih pomočnikov. Za v petek, dne 25. t. m. pa sta sklicala takšno predavanje mariborska podružnica ZPNJ in Pomočniški odbor združenja trgovcev v dvorani hotela »Zamorec« v Gosposki ulici.

Predavanje je otvoril in vodil predsednik podružnice ZPNJ tov. Petejan, ki je na kratko obrazložil pomen predavanja, kakor tudi akcije, ki jih je vodila organizacija za izboljšanje položaja privatnih in trgovskih nameščencev. Nato je govoril s. dr. Reisman o socialni zaščiti in dolžnostih ter pravicah delojemalcev. Predavatelj je na poljuben način obrazložil tozadevna zakonita določila, zlasti iz novejših določil. Pečal se je z določili o minimalnih mezdah, odpovedni dobi, odškodnini za časa orožnih vaj, zaščito mladine in žensk, zaposlovanjem volonterjev, izvršilnim postopkom, delovnim časom, starostnim zavarovanjem itd. Prav tako se je dotaknil tudi vajeniškega vprašanja, ki najbolj kriči po reformi, ker je tozadevna socialna zaščita še zelo nejasna in pomanjkljiva. In vendar bi zlasti vajenci potrebovali zakonite zaščite pred izrabljanjem s strani svojih delodajalcev in čisto tudi nekoligialnim postopanjem s strani pomočnikov in pomočnic.

Vprašanje pripojitve občine Košaki k mestni občini. O tem bo razpravljala mestna občinska svet v torek, dne 29. oktobra. Občinski odborniki bi po našem mnenju morali reči, da je mogoče razpravljati o pripojitvi okoliških občin v celoti, nikakor pa ne samo o pripojitvi ene in to izrazito kmečke občine. Vprašanje pripojitve okoliških občin k avtonomnim mestnim občinam je bilo v vsej Sloveniji rešeno z dekreti, samo glede mariborskih okoliških občin je odločitev izostala. Zakaj, vemo, mi in javnost prav dobro. Ako se sedaj načenja to vprašanje, potem ga je treba reševati tako, da bodo prišli k mestu občine, ki imajo strnjeno zazidavo z mestom in sedanjim razvoju dopuščajo domnevo, da se bo mesto še nadalje širilo na njih področju. Od teh občin bi mesto tudi nekaj pridobilo, ne pa, da se priključijo kmetijske občine, za katere bi imelo mesto same nove izdatke, ako bi jim hotelo dati kolikaj mestni značaj. Prevzem okoliških občin, kot so Studenci in Pobrežje, bi vsaj trenutno ne obremenil mestne občine, ker so se uprave teh občin skrbno izogibale najemanju vsakršnih posojil in so vsa leta gospodarile v okviru svojih skromnih rednih dohodkov, iz katerih so krile tudi vse investicije, ki seveda niso bile velike.

Češki dijaki po svetu. Preko Maribora se je te dni pripeljal češki visokošollec na poti iz Sudetskega ozemlja v Ljubljano, kjer hoče nadaljevati študij na naši tehniki. Doslej je študiral na češki tehniki v Pragi, ki pa je bila lansko leto z drugimi češkimi visokimi šolami vred zaprta in tudi ni mogel nadaljevati študija na nemški tehniki, ker na teh ne sprejemajo dijakov s čeških srednjih šol. V skladu tega je prošil za dovoljenje študija v inozemstvu in ga je tudi dobil. Nek njegov znanec pa je baže odšel na tehniko v Zagreb. Iz Projektorata Češke pa zelo redko kdaj dopotujejo potniki preko našega mesta.

Udeleževanje mariborskih advokatov. — »Deutsche Nachrichten« v Zagrebu poročajo, da so imeli nedavno nemški pravniki, odvetniki in pravni referenti velikih industrij (tv. Westen, Woschnagg in pri drugih podobnih podjetjih) iz vse Jugoslavije svoj strokovni sestanek, na katerem sta poročala zlasti mariborska nemška odvetnika dr. Bučar in dr. Brandstetter, ki je bil izvoljen tudi za predsednika jugoslovanskih nemških pravnikov. Namen nove organizacije je baže nepolitičen in bo zasledoval predvsem strokovne interese. Stvarno pa itak že sedaj slovenski odvetniki nimajo več nikake nemške klientele, z redkimi izjemami, zlasti pa ne inozemske.

Prijetnost vožnje z vlakom. Ob nedavni železniški nezgodi na postaji Poljčane, kjer je ponoči iztril tovorni vagon, sta imela večerna osebna vlaka proti Mariboru in Ljubljani prav čedne zamude. Potniki so morali celo po trikrat izstopiti in vstopiti ter so prišli v Ljubljano in Maribor namesto ob pol 11. uri šele ob 1. uri zjutraj, a Mariborčan je pripeljal v Ljubljano namesto ob pol 10. uri zvečer šele ob 2. uri zjutraj.

Izključitev iz »Slovenskega obrtnega društva«. Spor zaradi imenovanja v davčni odbor med mariborskimi obrtniki je začasno zaključen z izključitvijo g. Mihe Vahtarja iz »Slovenskega obrtnega društva«. Odbor mu očita, da ni varoval splošnih koristi obrtnikov, ko je šlo za določitev člana v davčnem odboru za mesto Maribor.

Čerkev pri Sv. Ani zaprta. Zadnjič smo poročali o hudem poboji, ki ga je povzročila tolpa pijanih in podivjanih razgrajčev pri Sv. Ani. Podivjanci so izvršili napad na eno izmed žrtev kar v cerkvi. Zato je sedaj cerkev zaprta, dokler ne bo na novo blagoslovljena.

Prispevke za revno deco bo tudi letos pobiralo žensko društvo na praznik dne 1. novembra in tako izvedlo štetje obiskovalcev po breških pokopališčih.

Prvi sneg je pobeil strehe in ulice v noči od nedelje na ponedeljek.

Prijave zgradarine se morajo vlagati v smislu razpisa ministrstva financ v času od 1. do 30. novembra t. l. Merodajno je stanje najemnin dne 1. oktobra t. l.

Redna mesečna seja odbora strojnikov in kurjačev bo v nedeljo, dne 3. novembra ob pol 10. uri v prostorih Sodna ul. 9-II. Vsi in točno!

Kakor vsa socialna zakonodaja, tako se tudi zaščita privatnih in trgovskih nameščencev izvaja le tam, kjer so močne svobodne strokovne organizacije, v katere bi se moral včlaniti vsak zaveden nameščenec in nameščenska. Poleg tega pa bi morali nameščenci posvečati veliko pažnjo izobraževalnemu delu ter zlasti tudi čitati delavski tisk, ki vedno zastopa interese delavcev in nameščencev, prinaša tudi praktična navodila, vprašanja in odgovore v svojem delavskem pravem svetovalcu.

Navzoči nameščenci, ki so se v lepem številu udeležili predavanja, so pazno sledili izvajanjem predavatelja s. dr. Reismana in ga ob zaključku nagradili z dolgotrajnim odobravanjem.

Predsednik tov. Petejan je nato s primernim nagovorom pozval vse navzoče, da se včlanijo v svoji strokovni organizaciji, nakar je zaključil lepo uspešno predavanje. Po predavanju se je priglasilo 12 naročnikov na »Delavsko Politiko«.

S temi predavanji bo treba še nadaljevati, ker je snov mnogo preobširna za eno predavanje. To željo so izrazili tudi številni navzoči nameščenci, ki se zavedajo, da je v teh težkih časih neobhodno potrebno temeljito poznanje socialno-zaščitnih določil za nameščence.

Prvo predavanje »Vzajemnosti« v tekoči sezoni se bo vršilo v sredo, 30. oktobra ob 20. uri v društvenem prostoru v Frankopanovi ul. 1 (Delavski dom). Predaval bo s. Josip Petejan o korporativnem, diriganem in načrtnem gospodarstvu. Ker je snov sedanjemu času primerna, vabimo člane in prijatelje društva, da se otvoritvenega predavanja udeleže.

V znamenju pomanjkanja sveč. Za mrtvih dan so bile vsako leto izložbe trgovin polne najraznovrstnejših sveč, ki so jih kupovali ljudje, da so jih potem na ta dan prižigali na grobovih svojih rajnih. Letos ne najdeš v nobeni izložbi niti ene sveče. Parafina ni in sveče so postale luksuz, drage so in malo jih je. Tako torej letošnje leto na vseh mrtvih dan ne bo svetil na grobovih, ki so doslej vsako leto še v temni noči razsvetljevala njivo počitka in mira. Tudi spominu mrtvih vojna ni prizanesla.

Odreditve najvišjega kosmatega zaslužka v trgovini na drobno. Mestno poglavarstvo kot politično oblastvo I. stopnje za mesto Maribor odreja za enkrat sledeče maksimalne kosmate zaslužke v trgovini na drobno: I. moka; koruzna 10%, zdrob koruzni 10%, zdrob pšenični 15%, riž 15%, sladkor 12%, mast (standardizirana, ki se v banovino uvaža) 10%, olje (dokler se cena ne določi s posebno odločbo) 15%, kava surova 20%, kava žgana 20%, kavni surogati 20%, testenine (makaroni, spageti), proste 15%, testenine jajčne 15%, čaj 20%, ješprenj 15%, milo 15%, sveče 15%. — II. manufakturno blago pri en gros ceni do vključno din 10.— za 1 m 15%, za manufakturno blago pri en gros ceni do vključno din 12.— za 1 m 20%, manufakturno blago pri en gros ceni nad din 12.— za 1 m 25%. — III. železo in železniški proizvodi, ki spadajo pod kontrolo cen 20%. Za predmete, za katere se cene maksimirane, ozir. bodo maksimirane, veljajo maksimirane cene. Brutozaslužek se računa od nabavne cene veletrgovca s pribitkom vseh učinkovitih stroškov nabave blaga postavljenega v prostore trgovca na malo. Prodajna cena se lahko zaokroži navzgor do 25, 50, 75 para ali celega dinarja. Vsi trgovci, ki se bavijo s prodajo na drobno, morajo voditi kontrolno knjigo glasom navodil urada za kontrolo cen.

Vsi železniški upokojeanci, rentniki, miloščinci in delavci se pozivajo, da oddajo svoje in svojih rodbinski članov legitimacije v svrhu podaljšanja za leto 1941 v roku od 28. oktobra do 20. novembra na postaji Maribor o. n. o. Maribor-Studenci. Vsak upokojenec mora predložiti zadnji čekovni odrezek o pokojnini. Za otroke stare preko 18 let, ki se šolajo, je treba predložiti šolsko potrdilo. Za hčere stare preko 18 let, ki zaslužijo do 500 din mesečno, pa so še doma, je treba predložiti potrdilo delodajalca o mesečnem bruto zaslužku, potrjeno od Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, ali pa od Trgovskega bolniškega podpornega društva.

Prostovoljno v smrt. Mizarski pomočnik Koko Otmar v Jenkovi ulici je iz neznanega vzroka zaužil večjo količino strupa. Kmalu po prevozu v bolnišnico je umrl. Star je bil 33 let.

V poboljševalnico za nedoločen čas je poslalo tukajšnje okrožno sodišče tri mladoletnike, ki so bili obtoženi, da so v Magdalenskem predmestju izvršili več vlomov.

Premiera Maksima Gorkega drame »Na dnu«, bo v torek, dne 29. t. m. To delo je eno najvidnejših ruskih dramskih del in zasluži, da se za te predstave še prav posebno zanimajo tudi naši delavci in nameščenci.

ZAGORJE OB SAVI

To bi bilo zelo potrebno. Pri nas se večkrat dogaja, da romajo žene pred občino pobijati draginjo. Ni jim pa še padlo v glavo, da bi zahtevale odpravo posebne občinske trošarine, ki znaša na uvoz 1 kg slanine 50 para in na 1 kg mesa ali mesnih izdelkov pa 1 dinar. To sicer ni veliko, a revežu se vsak dinar pozna. — Občina si s tem dohodkom finančno tudi ne opomogla. To trošarino pa bi bilo z ozirom na izredne razmere zelo potrebno ukiniti. Upamo, da bo to občinska uprava sama storila, čeprav jo naše ženske dosedaj morda na to še niso opozorile.

POSLEDNJE VESTI

Vojna med Italijo in Grčijo v teku

Reuter, 28. oktobra. Vzdrž vse albansko-grške meje so v teku boji med italijanskimi in grškimi četami že od pol 6. ure zjutraj.

Pred otokom Krifom je prišlo do spopada med grško in italijansko vojno mornarico. Spopad še traja. Namen Italijanov je zasesti ta grški otok.

V Atenah je bil danes dopoldne že dvakrat letalski alarm in je bilo čuti hudo streljanje protiletalskih topov.

Angleške vojne ladje so odplule v grške vode. Do stikov z italijansko mornarico še ni prišlo.

Odmev na Balkanu

Vojna med Italijo in Grčijo že ima svoj odmev na Balkanu. Danes bo govoril v parlamentu bolgarski kralj Boris.

V Ankaru je prisel poveljnik angleških čet na vzhodu, general Wavel. V Atene je danes dopotovala turška vojaška misija. — Turčija zadnje dni nadaljuje z zbiranjem čet ob bolgarsko-grški meji.

Zaenkrat še ni oficijelnih izjav od nobene druge države.

V Nemčiji do opoldne še ni izšlo obvestilo o vojni med Italijo in Grčijo.

V Londonu pričakujejo, da bo Nemčija s pomočjo Francije izvedla napad v vzhodnem delu Sredozemskega morja.

Nemško vojno poročilo javlja, da je bilo po uspešnih nemških letalskih napadih dne 27. oktobra sestreljenih 29 angleških in 9 nemških letal ter potopljenih angleških ladij v tonazi 56.000 ton, med drugim je neka podmornica dne 28. t. m. zjutraj dokončno potopila britansko ladjo »Empress of Britain«.

Iz Češke

Tiskovna služba »Narodne Zajednice« javlja, da članom »Narodne Zajednice« ni dovoljen noben družabni stik z židi. Predsednik odbora »Narodne Zajednice«, Josip Nebesky, naroča vsem članom »Narodne Zajednice«, da morajo takoj prekiniti vse družabne stike z židi. Vsi voditelji bodo prejeli še podrobnejšo obrazložitev tega načelnega sklepa. Predsednik odbora »N. Z.« Nebesky je obenem naprosil vlado, da izda zakone v zaščito češke arijske časti in krvi. Praški listi objavljajo ta sklep na prvi strani s krajšo utemeljitvijo: »Če je bila arizirana že trgovina, industrija in razne druge panoge gospodarstva, vlada ne more ostati pri tem, marveč je treba urediti tudi stik Čehov arijskega porekla z židi glede zasebnega življenja. Prepoved tega družabnega stika arijskih Čehov z židi pomeni korak k arizaciji češkega življenja in je obenem dokaz, da se hoče češko prebivalstvo tudi v tem oziru vključiti v okvir rajha in sprejeti njegovo idejno naziranje z ozirom na židovsko vprašanje. S tem bo obenem tudi napravljen naslednji korak k preprečenju šepetalne propagande, ki se baje širi ravno iz židovskih krogov. — la

Štipendije za obisk v Nemčiji. Ministrstvo šolstva je razpisalo več štipendij po 3.000 kron in pet štipendij po 10.000 kron za šolske strokovnjake, da bi se jim omogočilo tritedensko oziroma trimesečno študijsko bivanje v rajhu.

Tudi stavbinci dobe zakoniti dopust. Na Češkem velja še iz časov republike zakoniti predpis, da imajo delavci po enoletnem službovanju pravico do enoletnega plačanega dopusta. Izvzeti pa so sezonski delavci. Na podlagi tega so stavbeniki odrekli dosledno pravico do dopusta vsem stavbincem, tudi onim, ki so bili celo leto zaposleni, na primer pri kanalizacijskih in podobnih delih. Delovno sodišče v Pragi pa je sedaj odločilo, da imajo takšni stavbinci, ki so vse leto zaposleni, pravico do dopusta, ker ima njihova služba značaj stalnosti. Šlo je za primer, ko je tožil za plačo v času dopusta delavec zaposlen pri kanalizacijskih delih, ki samo 42 dni v letu ni delal. Pri nas žal še nimamo zakonito vpeljanega dopusta za delavstvo.

Milijonske dragocenosti v stanovanju. Praški listi javljajo, da so neznani zločinci vlomili v neko stanovanje na Hradčanih v Pragi in odnesli dragocenosti, briljante in gotovega denarja v skupni vrednosti 800.000 kron, to je nad polmilion milijon dinarjev. Od tega je bilo 130.000 kron v gotovini, potem zlate ure, briljanti, platinovi prstani in ogrlice v vrednosti 300.000 kron, broša vredna 50.000 kron, uhani vredni 40.000 kron, biseri vredni 40.000 kron, nadalje razen tuj denar, barvni briljanti, platinove broše, damske ure in še mnoge druge stvari, v vrednosti par stotisoč kron. Poročilo pa to pot izjemoma ne omenja imena srečnega lastnika sedaj izropanega zaklada.

Češki sladkorni pesi so določili prodajno ceno 22 kron za 100 kg sveže teže.

Češkoslovaška slavnost v Londonu

Na predvečer češkoslovaškega državnega praznika.

Dne 27. oktobra zvečer je bila v Londonu proslava češkoslovaškega državnega praznika, čije potek je prenašal tudi radio. Za uvod so zaigrali češkoslovaško državno himno, nakar je govoril predsednik češkoslovaške vlade dr. Edvard Beneš. Ob tej priliki je bilo tudi razglašeno, da je angleška vlada priznala samostojno češkoslovaško vojsko. Tozadevni dogovor je podpisal za češkoslovaško vlado vojni minister general Inger, za Anglijo pa zunanji minister Halifax. (Reuter.)

KRANJ

Za leseni most čez Kokro bo občina štela zopet 125.000 dinarjev. Minuli petek se je po dolgem času zopet vrnila seja kranjskega občinskega odbora. Župan je v svojem poročilu najprej omenil, da bo preskrba hrane prevzela »Gorenjska kmetijska zadruga«, ki je s tem obvezana, da ima na zalogi vedno potrebno količino živil. Nadalje bo občina najela pri Drž. hipotekarni banki 7 in pol milijona posojila za gradnjo nove tekstilne šole. Tozadevni pogodbi med občno in Drž. hipotekarno banko ter občno in banovino v zvezi z gradnjo nove tekstilne šole, je odbor soglasno potrdil. Predlog glede popravila mostu je bil sprejet z 8 glasovi; 7 odbornikov je glasovalo proti, 7 odbornikov pa se je glasovanja vzdržalo. Iz tega glasovanja se pač najbolje vidi, kako nepotrebni so zopet ti izdatki za most, ki je že toliko stal, poleg tega pa še ni podano s strani graditelja nobeno jamstvo, da se most po popravilu ne bo podrli, ali da bo vsaj zadoščal prometu, kakršnemu je bil prvotno namenjen. Kljub tem ponovnim izdatkom pa občinska večina ne prizna napake, ki jo je storila z gradnjo tega mostu. Zanimivo bi bilo vedeti, kaj bi k temu predlogu rekli občani, na katerih račun gredo taki izdatki in to največ zaradi tega, ker se ne upošteva predlogov in misljenja manjšine.

PTUJ

Bivši komisar Zdrženja kovinarjev, 53 letni Vincenc Simonič, je bil te dni pred mariborskim okrožnim sodiščem obsojen na tri mesece strogega zaporar zaradi povelj, ki jih je zagrešil, kakor mu očita obtožnica, na škodo ptujske mestne občine. Obsojeni je bil imenovan za komisarja Zdrženja kovinarjev v dobi bana Marušiča. »Slovenec« v zvezi s to obsodbo poroča, da so takrat kar naenkrat prihajali na površje ljudje brez imen in brez zasluga, ki so zavzemali vodilna mesta v družbi, politiki in gospodarstvu. Pravi, da se danes naravnost čudimo, kako so si znali tedanji vlastodržci izbirati najbolj temne elemente, da so verno služili njihovim ciljem. Eden takih »diktatorčkov« je bil tudi Vincenc Simonič. »Slovenec« ima v tem pogledu gotovo prav.

LAŠKO

Odgovor. Delavci, ki smo zapustili delo v pivovarni, smo bili organizirani v NSZ, četudi neradi, toda zakaj si lahko vsakdo misli. Svoj čas je »Nova Pravda« poročala, da bo NSZ sama napravila red in reševala socialna vprašanja v tej tovarni, a jih še do danes ni uredila. Očitno nam je, zakaj ni rdečih v tovarni. Če bi mi imeli rdečo organizacijo, bi gotovo »preveč« zahtevali in posledica bi bila, da bi nas tovarna imela neizmerno rada ter bi si z vsemi silami prizadevala, da nas obdrži v poslu. Ker je vodstvo »plavo«, mora biti plava tudi garda okrog njega. S tem je pa vse jasno. Treba je le še nuditi tu pa tam par drobtin.

Delo za „narodov blagor“

Kranj, v sredini oktobra.

Zelo dobro informirani kranjski tednik »Gorenjec«, ki prav pogosto črpa svoje »senzacije« iz navadnim zemljanom docela nedostopnih virov, objavlja v 41. številki od 12. oktobra t. l. vest, da so oblasti odkrile v graščini Trenz pri Krškem ogromne zaloge skritih najnujnejših življenjskih potrebščin — 1975 kg masti, 700 kg riža, 300 kg paradižnika, 250 kg sladkorja, 110 kg kave, 90 kg popra, 50 kg olja in 40 kg čaja — in da je lastnik vseh teh, do tedaj prikritih dobrot, tvrdoča I. Andrašič d. z. o. z.

Cela zgodba je nanizana v tako veseljaškem tonu, da dobiva človek pri prebiranju nehoti vtis, da bere kritiko vzorno vprizorjene opere z baletnimi vložki, pri kateri igra glavno vlogo Andrašič sam, dočim predstavlja zapevajo prvo subreto »Gorenjčev«, v žensko nasemljeni resnični urednik, kot baletni zbor pa nastopa mnogobrojna odlična družba glavnega junaka.

Sedaj pa si oglejmo tozadevni članek »Gorenjec«, ki že pet in pol let vedri in oblači v Kranju, prav od blizu. Naslov je zvočen: »Senzacije«. Za delovnega in s tegobami tega sveta obdarjenega človeka pa vsebina ne predstavlja nikake senzacije, ker bi do današnjih razmer na našem življenjskem trgu nikdar ne prišlo, če bi bil gornji slučaj le posamezen pojav, ki bi bil takoj v kali in rigorozno zatrt. Senzacija pač obstoja v tem, da »Gorenjec« še danes ne uvidi, kje je izvor draginje in da je treba ribo, ki smrdi pri glavi, neusmiljeno vreči na suho, jo imenovati s pravim imenom in spraviti na varno — namreč tja, kamor spada po vseh božjih in človeških postavah. »Gorenjec« tudi že pozna Andrašičev zagovor, češ da je spravil vso to zalogo na varno le iz strahu pred evakuacijo že meseca aprila t. l., da pa jo bo baje, kakor je obljubil oblastem, sedaj spravil nazaj v Kranj — kjer je strah pred evakuacijo že minil — in jo prodajal po starih cenah. Kdo bo dobil to blago po starih cenah »Gorenjec« sicer ne pove, ker sam res ni na dobri nogi z g. Andrašičem, po mestu pa se šušlja marsikaj o visokih protekcijah in »Gorenjec« sam pristavlja dobesedno »še celo obrenje« so spravili v zvezo s temi senzacijami. Mislim, da bi bila dolžnost občine, da to namigavanje uglednega in verodostojnega lista spravi na čisto in pojasni javnosti, odkod izvirajo take vesti. »Gorenjčev« konzorcij, članek je nepodpisan, je tudi izračunal, da bi popisana zaloge masti zadostovala potrebam visokega lastnika celih 25 do 30 let, pozablja pa pripomniti, od koga in kako je vse to ogromno premoženje pridobljeno in da navaden delavec po 25 do 30 let napornega dela običajno ne ve, kje bo vzel prihodnjo soboto denar, da bo v nedeljo nasitil svojo bomo družinico. In še pravi »Gorenjec«, da Andrašič nima prijavljene podružnice v Krškem, iz česar sklepa, da bo vse to blago prepelano zopet nazaj v Kranj, kljub svojim priznanim gospo-

da se »mogočna privlačnost« stopnjuje. Samo točenje po socialistih je le strah tistih od zgoraj pred pravo socialno reformo človeške družbe. — Zavedni delavci.

SENOVO PRI RAJHENBURGU

Težka nesreča. V soboto, dne 26. t. m. se je težko ponesrečil s. Novak Pavle. Iz še ne poznane razloga je dobil glavo med stojko in Diselmotor, da mu je odtrgal levi uhelj in nato lobanjo. Zdravi se v bolnišnici v Brežicah, kjer je sedaj, ko to pišemo, še vedno v nezavesti. To je že 169. nezgoda v tem letu. Stvar oblasti bi bila, da akordno delo postavi pod temeljni nadzor!

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 3. novembra ob 4. uri popoldan v šolski dvorani burko v 3. dejanjih »Nedolžni lahkoživec«. Vstopnina je: I. prostor din 8, II. din 6, III. din 4, stojšče din 2. Kdor želi za par dinarjev veliko smeja in zabave, naj poseti predstavo. K obilni udeležbi vabi odbor.

SELNICA OB DRAVI

Cesta na naš selniški brod je imenitna. — Človek in živina brodi po blatu. Drugače je tam, kjer stanuje ob kakšni taki prometni žili kakšen odbornik. Se bomo morali pobrigati, da bo tudi s te ceste prišel kdo v občinski odbor, če ne pa vsaj tisti, ki mora vsak dan po tej cesti na delo. Do volitev bomo gazili blato, v srečni zavesti, da ga bo med tem sonce še parkrat spremenilo v prah.

MEŽICA

Zahvala. Podpisani se najlepše zahvaljujem vsem rudarjem in rudniškim delavcem za prostovoljni prispevek, katerega so mi že tretjič podarili v moji bolezn. S tem ste dokazali, da imate globok socialen čut do sotrpina. Zato vam izrekam najiskrenejšo zahvalo. Kadar bom mogel, bom vračal. Družnost! Žager Benedikt.

MISLINJE

Nekaj tovarnih vagonov je iztirilo in se prevrglo na postaji Gornji Dolci pri Mislinju. Ker je bila zaradi tega nekoliko pokvarjena proga, so imeli vlak nekaj zamude. Človeških žrtev ni bilo, pač pa je nastala znatna materialna škoda.

Francoska vlada v kolonijah

Francoski general de Gaulle je dne 26. t. m. govoril v radiu v Leopoldville v Belgijskem Kongu. Ogorčeno je protestiral proti francoski vladi, ki hoče izročiti Francijo in njene kolonije Nemčiji in Italiji. Pozval je vse Francoze, da se upro režimu in izjavil, da bo v kratkem sestavljena francoska revolucionarna vlada v inozemstvu.

darskim zmožnostim pa pozablja na vprašanje, če bodo vsi ti transportni stroški in povrh še graščinska ležarina vkalkulirana v obljubljene »stare« cene skritega blaga, ali pa bo Andrašič te nepredvidene izdatke — podaril delovnemu ljudstvu!

Kljub dobrim zvezam, prvovrstnim virom in prav detajliranem poročanju »Gorenjec« — članek celo ugotavlja, da popra ni bilo menda le 90 kg, temveč celih sto — pa pogrešamo ravno najbistvenejših podatkov o poteku cele afe. Nikjer namreč ni zapisano, kaj se je zgodilo s to ogromno zalogo posemskih dobrot. Ali se nahaja vse to bogastvo še vedno v graščini — važno je tudi, čigava je graščina? — Ali je blago že v kranjskih skladiščih g. Andrašiča, ali pa je oblast že položila svojo težko roko na te zaklade? V istem smislu se vsak človek zanima tudi za sedanji kraj bivanja Andrašiča samega. Ali je v graščini, ali v Kranju, ali pa na rajši med graščino in Kranjem, ali tam — kjer bi moral biti in v družbi svojih mnogobrojnih kranjskih tovarišev in laži-sovražnikov! Velikega pomena je tudi, kako je g. Andrašič to transakcijo knjigovodstveno prevedel, po predpisih mora namreč pri svojem ogromnem prometu voditi točno knjigovodstvo, iz katerega mora biti razviden ves potek njegovega poslovanja.

Takih in podobnih senzacij imamo v Kranju na pretek, le da redke izmed njih zagledajo beli dan, ker ima en del tistih, ki pišejo, zvezane roke, drugi del pa je zelo zaposlen in ima preogromno večino! Baš te dni vozijo menda v tukajšno tovarno tistih 10 vagonov bombažnega prediva, katerega je »spravil« — menda tudi iz strahu pred evakuacijo — nek prijatelj našega naroda v mirnem samostanu pri Banji Luki. Če vsled tega par mesecev ni bilo dela za pridne roke naših delavcev, pač »Gorenjec« ne zanima ali pa o zadnji res ni poučen, kar je pri njegovi informiranosti manj verjetno! Še eno senzacijo nam je poleg drugih »Gorenjec« popolnoma zamolčal. Lepa bela moka je stala pred nekako tremi tedni pri »Gorenjski kmetijski zadrugi« v Kranju din 5,40, dočim je bila cena iste moke taisti dan pri »Gorenjčevem« somišljeniku in največjodolžnejšem podporniku celih din 7,60 za kg. Tudi o usodi tozadevne ovadbe še nismo brali ničesar v »Gorenjcu« in upamo, da bo »Gorenjec« naši radovednosti prav gotovo ustregel, ko dobi prave podatke, kakor jih je v Andrašičevem slučaju.

Operetnemu tonu navzlic pa je »Gorenjčev« članek prav poučen in priporočamo vsakomur, da ga res pazljivo prebere!

„Delavska Politika“ ne dobiva nobenih subvencij, zato poravnaj naročnino!

Kotiček sodružic

Otroci so že v šoli.

Že skoraj dva meseca hodijo otroci v šolo in že se pomalem kaže, kako bo otrok shajal v šoli. Da bo uspeh koncem leta čim boljši, naj zastavijo matere vse svoje sile, da bo otroku pot vsaj nekoliko olajšana. Nadzorujejo naj otrokovo učenje. Mnogo je mater, ki imajo čas za vse mogoče pomenke, a nimajo nikoli časa, da bi pregledale otrokove domače naloge. V ljudski šoli lahko tudi očetje in matere otroku pomagajo pri učenju in naj se ne zgovarjajo, da ne znajo. Starši, ki se uče s svojim otrokom od prvega razreda ljudske šole naprej, ko je snov še lahka, napredujejo z njimi vred in hodijo tako rekoč drugič v šolo, kar jim nikakor ne škodi.

Včasih so ravno matere tiste, ki vzamejo otrokom vse veselje do šole. Otroci morajo ostati doma za najrazličnejša opravila, ki dostikrat niso tako nujna in bi šlo tudi brez otrokove pomoči, če bi imela mati le malo dobre volje. Tako pa mora ostati otrok doma, zamudi morda ravno tako važno razlago v šoli in zgubi stik s predelano učno snovjo. To mu manjka potem včasih vse leto, da ne more več dohajati součencev in zgubi seveda vse veselje do učenja in do šole sploh.

Po svojih močeh naj skrbje matere tudi za obleko šoloobiskajočih otrok. Predvsem naj pošiljajo otroka snažnega v šolo, kajti zamazan in raztrgan, ušiv in garjav otrok ne najde v šoli prijateljev in kar hitro se ga loti čustvo manjvrednosti. Po možnosti naj tudi ne hodi otrok s preveč zašito obleko, saj posebno občutljivi otroci močno trpe zaradi hlač z najrazličnejšimi krpami in zaradi zašitega in vstavljenega rokava, ko pa vidijo, kako so drugi otroci lepo oblečeni. Če je mati snažna in redoljubna, če pazi dosledno na to, da se otrok vedno preobleče, ko pride iz šole, bo dosegla, da bo otrokova šolska obleka ostala tako dolgo uporabna, da mu bo lahko spet kupila drugo.

Mati naj tudi pazi, da ne bo otrok hodil v šolo preslabo oblečen. Zlasti v oktobru, ko je že precej hladno, v šolah pa še ne kurijo, se mnogi otroci temeljito prehlade. Pa tudi pozimi naj bodo otroci v šoli primerno oblečeni, kajti šolske sobe so ponekod bolj slabo kurjene. Deklice, ki sedijo na hladnih klopih s tankimi in kratkimi krilci, včasih naravnost trepetajo od mraza. Volnene pletenine naj nosijo otroci vedno preko perila, deklice preko zgornje obleke, ker lahko tak kos sledejo ali oblečejo, kakor je pač toplota v šoli ali doma. — Nepremočljivi plašči, ki so obenem neprodušni, so manj priporočljivi kakor plašči iz lodna (hubertusi). Zlasti je pa važna obutev. Zelo bi koristilo zdravju, če bi bil v vseh naših šolah običaj, da si morajo otroci v šoli obuti copate. Ker pa to še ni povsod, naj matere vsaj ob deževnih dneh, posebno še, če nimajo otroci dovolj močnih čevljev, dajo otrokom v aktivke copate in jim zabičajo, da se morajo v šoli

preobuti. Veliko manj bo prehladov in raznih obolenj, če bodo otroci imeli vse dopolne noge na suhem.

Če razmere količkaj dopuščajo, naj dobi otrok južno v šolo, kajti silno težko je, če mora otrok v šoli gledati, kako drugi jedo, če gleda izpod vsake klopi kos kruha ali rdeče jabolko. Skoraj je bolje, če je večerja bolj skromna, ko otrok doma vsaj ne vidi, kako drugi bolje jedo, pa da dobi zato v šolo svojo južno. Seveda mati dostikrat ne more dati otroku južine, a če je kriva njena brezbržnost, se naj zaveda, da je otrok suženj svojega želodčka in da je otroku težje prebiti brez kruha kakor odraslemu. Mnogokrat pa se tudi zgodi, da pride otrok v šolo brez zajtrka po krivdi matere, ki je prepozno vstala ali pa si ne zna zjutraj razdeliti časa. Kako je hudo, sedeti vse dopolne s praznim želodčkom v šoli, si pač lahko vsakdo predstavlja. Če pa otrok vseeno počaka na zajtrk, mora potem bežati in pride ves zasopel v šolo, pa še vseeno zamudi in je krečan in kaznovan. Učenec srednje ali meščanske šole na dobi neopravičeno uro in slabši red vedenja, kar mu je spet v veliko škodo.

Kolikor je pač v njeni moči, naj gleda vsaka mati na to, da bo olajšala svojemu otroku življenjsko pot, saj nosijo v današnjih hudih časih otroci že itak povsem težko breme gospodarske stiske in ni treba, da jih tlačijo še take težave, ki jih je z dobro voljo lahko odpraviti.

Krompir v kleti.

Kdor količkaj more, si nabavi vsaj majhno zalogo krompirja za zimo. Ker je pa letošnji krompir zaradi vednega deževja zelo nagnjen h gnitju, moramo skrbno paziti na to, da bo v kleti pravilno prezimil. Če pustimo krompir kar tako v kleti, se to spomladi maščuje, ker se okus krompirja pokvari. Predvsem moramo imeti za vzimljenje krompirja primerno klet, ki ne sme biti ne pretopla in ne premrzla, pa tudi ne vlažna. Pravilna toplota je 6 do 8° C. Če je toplota manj kakor 4° C, postane krompir slaček, če je pa klet pretopla, pa začne krompir odganjati.

Klet pa mora biti zračna, ker izloča krompir vodo, ko je spravljen. Sodi, kadri ter visoki in močni zaboji so zato za spravljane krompirja neprimerni. Najbolje hranimo krompir v zabojih, ki so zbiti iz lat. Zaboji morajo imeti podstavke in naj ne stojijo ob zidu, da lahko kroži zrak neovirano okoli krompirja. Krompir mora biti v temi, ker postane na svetlem zelenkast in celo strupen. Zaboja pa ne smemo pokrivati, da se krompir ne segreje. Če nimamo zabojev, lahko hranimo krompir tudi na kupu, pa ne na cementu ali na zemlji. Podložiti moramo deske, nasuti slame ali natrositi pepela. Kup krompirja pa ne sme biti previsok, da se v sredini preveč ne ogreje. V novem času priporočajo, potrositi med krompir apneni prah (živo apno), ki vpija vlogo in preprečuje gnitje. Pred uporabo pa itak krompir operemo in odstranimo apno.

Podonavska konferenca

SSSR povabljen.

Pred dvema meseci se je vršila konferenca o plovbi na Donavi v Bratislavi. SSSR tedaj ni bila povabljen, na kar je moskovska vlada sporočila Nemčiji, da hoče soodločiti pri urejanju vprašanja plovbe na Donavi. Tass javlja, da je Nemčija hitro ugodila tej zahtevi SSSR. Vlada v Moskvi je med tem že dobila povabilo na konferenco v Bukarešti, ki se prične dne 28. t. m. v navzočnosti delegatov Romunije, Bolgarije, Jugoslavije, Madžarske, Slovaške, Nemčije in SSSR.

SSSR in Japonska

Še ni izgleda na sporazum.

Nemški listi so objavili, da je sprejel Stalin v avdijenci japonskega poslanca Tatekava in z njim razgovarjal o ponudbi Japonske glede sklenitve nenapadalnega pakta. Tass zanika to vest. V Londonu pa pristavljajo, da ne verujejo, da bi SSSR žrtvovala Kitajsko na ljubo več ali manj kratkotrajnemu sporazumu z Japonci.

Zvočni kino Pobrežje

1. 2. in 3. novembra prekrasni-film

Indijski nagrobni spomenik

II. del vefilma „Esnapski tiger“

Splošna gospodarska in konzumna zadruga za Gorenjsko, r. z. z. o. z. Jesenice

sklicuje s tem na temelju § 29 svojih pravil

IZREDNI OBČNI ZBOR

ki se bo vršil v torek, dne 12. novembra 1940 ob 6. uri zvečer v dvorani Delavskega doma na Jesenicah

s sledečim dnevnim redom:

1. Sklepanje o prodaji zadrž. nepremičnin.
2. Predlogi, raznoterosti itd.

Jesenice, dne 27. oktobra 1940.

Načelnstvo.

Nadzorstvo.

Nb.: V slučaju nesklepnosti se vrši izredni občni zbor 14 dni pozneje, ki sklepa brez ozira na število navzočih pooblaščenecv in upravičencev (§ 29).

Delavski pravni svetovalec

Zgubljena tožba za preživnino (Velenje)

Vprašanje: Sem varuh nezakonskega otroka, za katerega je nezakonski oče obljubil po din 150 mesečno, a je ostajal dolžan, tako da sem ga nazadnje tožil imenom otroka. Sodišče pa je tožbo zavrnilo in obsodilo otroka na plačilo stroškov. Glavne priče sodišče sploh ni zaslislalo. Ali je ta sodba pravilna?

Odgovor: Ker nismo videli sodbe, vam glede pravilnosti težko kaj svetujemo. Vsekakor bo dobro, da se posvetujete s kakim odvetnikom, če je upati na uspeh s prizivom, katerega morate vložiti v 15. dneh od dostavitve sodbe. Priziv lahko vložite bodisi na sodišču na sodni zapisnik, ali pa potom odvetnika. Če je nezakonski oče res obljubljal plačevati po din 150 mesečno, bi ga moralo po našem mnenju sodišče na to tudi obsoditi. Sicer pa je gotovo že nesporno varstveno sodišče določilo, koliko mora nezakonski oče plačevati, če je očetovstvo priznal in bi ga lahko Vi na podlagi dotičnega sklepa rubili, kar ste najbrže tudi storili, če je že finančna direkcija nezakonskemu očetu za otroka odtegovala.

Dopust trgovskega pomočnika (Laško)

Vprašanje: Ali imajo trgovski pomočniki pravico do dopusta?

Odgovor: Trgovski pomočniki imajo istotako pravico do dopusta, kot ostalo višje pomožno osebje.

Večerne oddaje nemških radiopostaj so zadnji čas znatno skrcile program. Večina postaj uhtine v Nemčiji že ¼8. uri zvečer, ko se začnejo nemško himno, v Protektoratu Češke pa poleg nemške himne še češko »Kje dom je moj«. DNB opozarja z ozirom na to spremembo javnost po časopisih, da se je to izvršilo z oziranjem na zatamnitev in da naj vsled tega poslušalci poslušajo postaji v Bratislavi (Breslau) in Grazu, kateri še zvečer oddajata. Te postaje je baje tudi v zahodnem delu Nemčije sedaj v večini krajev dobro slišati.

SE VEDNO KUPITE DOBRO IN PO UGODNIH CENAH

Rokavice, nogavice, pletenine, bluže, jopice, sviterje, žemperje (lastni izdelki). Volna, preja za strojna ročna dela. Kombinirane, modreke, srajce svilene in flor nogavice itd. Oblečke, platno, odeje, predpasnike, rute. Blago, perilo za ženske, moške, otroke. Šivilske potrebnosti, galanterija.

OSET »MARA«, Koroška cesta 26 (Poleg tržnice — Vodnikov trg).